

ljansko mesto, ki ima zdej na 17 tavžent duš 174 kerčem, bi jih imelo mende 50 čez in čez zadosti. In v ti primeri bi na priliko v kantonu Ljubljanske okolice namesto 328 kerčem na 27 tavžent duš, in v krajnskem kantonu namesto 180 kerčem na 23 tavžent duš — polovica kerčem čez in čez zadostna bila.

Menj ko bi bilo kerčem, smo že gori razložili, boljši bitudi sleherni kerčmar stal, boljši pijačo in jed bi gosti dobivali, in lože bi deželjska gospódka čula nad kerčmarji, ali se deržé po cesarskih postavah ali ne; kar se pri prevelikim številu kerčem s vso skerbjo storiti ne da. V en kraj pošlje gospódka svoje ljudi — pa kaj to pomaga, kér se pa v drugim kraji pijanci hočejo poklati in podaviti, kakor divja zverina!

Pa ne samó kantonska gospódka, tudi sodnja deželna gospódka bi imela potem veliko menj opraviti, kér bi bilo veliko menj hudodelnikov v ječah, kateri gospódski toliko dela prizadenejo.

Menj ko bi bilo kerčem, terdniši kmete in premožniši rokodelce bi Cesar imel, ki bi tudi, kakor gré, svoje davke lahko opravljali. Ali jih pijanec ob pravim času in z lépo plača? — Skušnja uči, de bolj porredkama ko so kerčme, bolj premožni so tamkej kmetje in tudi mirniši. Marsikteri fant ali mož bi ga šel na večer ali v nedeljo svoj masele ali poliček popit, pa se mu toži deleč iti, in takó doma ostane in ohrani v glavi pamet, na telesu zdravje, v mošnji denár, v hiši pa mir in blagoslov (žegen) božji!

In tako sklenem ta sostavek, kteriga sim gotovo iz nar boljšiga namena za prid svoje domovine — čeravno morebiti oestro pa resnično — spisal, z naslednjimi vošili:

1) de bi ljudomile gosposke preveliko število kerčem zatirale in nepoštene kerčmarje oestro zalezovale;

2) de bi vsak rodoljub Slovenec Irski pater Mathew bil in neprenehama z besedo in v djanji si prizadeval, de bi se pijančevanje od dneva od dneva bolj zatirovalo, in

3) de bi pošteni kerčmarji in kerčmarice ne terpeli nezmerniga pijančevanja v svoji gostivnici, in de bi jim ne bilo na tem ležeče, de bi pijana žlabudra celi dan in še clo ponoči pri vinu ali žganji kimala, prežvekovala in sline cedila, ampak de bi ga vsakimu le dali toliko piti, dokler pameti ne zapije, in de bi nikakor ne terpeli, de bi se ponoči pijančevalo, kreg in prepir začel. Taki kerčmarji si bojo kmalo po celi okolici dobro imé pridobili, pošteni ljudje bodo v njih gostivnice hodili in od taci je več dobička pričakovati, kakor od pijancov, ki — kakor skušnja kaže — odnesó vsaki hiši blagoslov božji!

Oj Slovenci, de bi moje besede ne bile glasovi upijočiga v pušavi!!

Somenj v Litíi na Dolenskim.

Somenj v Litíi, ki je bil v pondeljik po sredpostni nedelji, to je 15. Sušca, se je posebno z govejo živino letas dobro obnesel. Bilo je okoli dva tavžent glav samih volov, brez krav in telet. Teški voli so se lahko, pa tudi dragó prodali, desiravno kupcov ni bilo veliko. Neki Jud, ki mu sploh Možina pravijo, jih je nar več (gotovo za kakih deset tavžent goldinarjev) pokupil. Iz Černopotoške grajšine (Schwarzenbach) je dva jarna nar dražje plačal; dal je za-nju 450 gold. tedej za jarem 225 goldinarjev. Kaj ne, de ni bilo že dolgo slišati, de bi se bil na kakim somnji v naših kantonih jarem volov za toliko ceno prodal? — Prešičev je bilo na tem somnji práv malo; en sam Hrovat je imel kakih 24 glav bélih meršastih prašičkov; vprašavši ga, koliko nar boljšiga cení, mi je odgovoril, de mi ga da za 8

goldinarjev (foríntov). Prodal jih je komej polovico, kér zdaj ljudje reje nimajo, in marsikje med nami zavoljo dragine in korúnoviga pomanjkanja že za svoj telesni živež javkajo. — Kónj pa celo nič ni bilo; — druge kramarije pa vse polno. Toliko kramarjev, pravijo, de je bilo, de še nikoli toliko ne v Litíi; pa vsaki je nekoliko skupil, kér je tudi ljudi od vsih strani iz bližnjih in daljnih krajev mnogo bilo; mende zató, kér je lep in jasen dan bil. Neka Ljubljanska kramarca, ki ima večidel le žensko kramo na prodaj, pravi, de je okoli 100 gold. skupila. En platničkar (Slovak) je rekel, de v Litíi je še vselej dobro kupčeval, sosebnó pa ob tem somnji. Samo neki rešetar, ki je rešéta, žlice, sita in drugo suho robo prodajal, ni bil s svojo kupčijo zadovoljen, komaj je toliko spečal, kolikor je sproti zapil.

Bila je taka stiska na tem somnji, de ni bilo moč okoli 11. do 4. popoldne z vozam ne vún ne notri priti. Vošiti bi si bilo, de bi ob prihodnjim somnji (o sv. Florjanu) živina po tergu ne stala, ampak na gmajni pod hribam, kér se je nadjati, de takrat bo še huji drénj zavolj mnogih ljudi od železne ceste, ki bodo prišli na somenj bankovce menjavat. — Litijski oštirji, ki so že ta postni somenj práv dobro opravili, se Florijanoviga somnja še bolj veselé. — J. O. Lep.

Dopis iz Istrije.

Veliko veselih reči Vam imam iz našiga kraja pisati, če imate koticék za-nje v Novicah. Nar poprej pa prejémite 5 goldinarjev za hvale vredno obertnisko družbo, ktere ud tudi jez želím biti. *)

Vaše Novice so pri nas že veliko koristniga vpejlale. Sostavek v 44. listu 2. tečaja, od kteriga sim enkrat pri pridigi pripovedoval, je marsikteriga k pridnimu obdelovanju poprej zapušene zemlje obudil. Ne dolgo potem grem v Gabrovico in vidim kmeta z dvema sinovama pust svet prekopovati. Rečem: Miha, od kod pa to? Njih Novice, mi odgovori, so tega vzrok. — In že mu v drugim letu obdelana zemlja prid obilno poplačuje k čudenju vsim, ki so se mu poprej posmehovali. Ravno takó sta dva druga kmeta po njegovim izgledu storila. — Tudi gnojiša jih je veliko popravilo po Vašim svetu, ki so se zraven tega tudi prepričali koristit tertam gnojiti.

Bral sim in brati dal od lenuhov; posebno pa vsako leto pri spraševanju farmanov ob veliki noči so mladenči in možje brali 2. list 1. tečaja: „Kako se pride iz pirnic na slamo“ — in z veseljem sim vidil, de ta lepa pesmica ne bo brez korista ostala. Ravno takó tudi svet obogateti, pustna povest, od vraž, od Jurčka i. t. d. i. t. d.

De pa Novice otroci per 7. letih berejo, posebno v šoli, se ne bo nihče čudil, ako mu povém, de imamo vse šolske slovenske bukve z Vašimi novimi čerkami, namreč: abecednik, mali in srednji katekizem, tudi napeljevanje iz glave poštévati, male povesti, berilo i. t. d. ki so na povelje c. k. Teržaskiga poglavarstva na svetlo prišle in so v Terstu na prodaj.

Nadjam se, de bom sčasama še več in več veseliga zamogel povedati, kér bo število šol na kmetih pri nas ob kratkim pomnoženo.

Bog z Vami.

Ospo 24. Svečana 1847.

J. Ž.

Rimski Cesarčik.

Rimsko mesto, slavno že od nekdej, ima toliko imenitnih in posebnih reči in naprav, de ptujec ne vé,

*) Poslani denar smo prejeli in z veseljem Vaš pristop vodstvu v Gradec oznanili, od kodar boste od Njih cesarske Visokosti, svetliga Nadvojvoda Ivana podpisani diplom prejeli. Vredništvo.